

"Her sene taze verdiği buğday gibi mallardan onda bir." Ve "Eskiden verdiği kırktan ki, her senede galiben ve lâakal ribh-i ticarî ve nesl-i hayvanî cihetiyle, o kırktan taze olarak on adet verir." Zekât hakkındaki bu cümleleri izah eder misiniz?

Taze maldan, yani her sene elde ettiğimiz mahsullerden onda bir veriliyor. Ama diğer maldan ise kırkta bir veriliyor. Şöyle bir misal verelim:

Üzüm bağından mahsul alan kişi, kazancının onda birini zekât verecektir. Dolayısı ile onda bir zekât verdiği zaman bir sıkıntı olmaz. Zira kazanç çoktur. Ama ticaretle kazanan bir adam, onda bir vermiş olsa kazanamadığı kadar vermek durumunda kalabilir. Bu ise zarara neden olabilir.

Üstadımız "Neden birisi onda bir, diğer i ise kırkta bir?" sualine řu cevabı veriyor: Aslında ikisi de birdir ve aynı şeyi veriyor, diyor. Zira biri on kazanıyor ve birini veriyor. Diđer i ise kırkta bir veriyor, ama aslında o da onda bir veriyor. Çünkü ortalama olarak on civarında kazanma ve bereket ortalaması vardır. Yani kırk paradan on para kazanmıştır. Dolayısı ile netice itibarı ile onda bir vermiş oluyor.

Şöyle diyelim:

Taze maldan: On kazandı ve bir verdi.

Ticarî maldan: Kırk paradan on (ortalama) kazandı ve bir verdi. Netice aynı olmuş oluyor.

CEVAP-2:

HAŞİYE-1 : Yani, her sene taze verdiği buğday gibi mallardan onda bir.

HAŞİYE-2 : Yani, eskiden verdiği kırktan ki, her senede galiben ve lâakal ribh-i ticarî ve nesl-i hayvanî cihetiyle, o kırktan taze olarak on adet verir.

ONDA BİR: Haşıye-1'de ifade edildiği üzere, buğday gibi ziraî mallardan alınan zekâttır ki, onda birdir/öşürdür.

KIRKTA BİR: Nakit olan paradan kırkta bir zekât verilir. Bilindiği gibi, Nakitten verilen % 2,5 zekât aynı zamanda 40'da birdir.

Bununla beraber, Haşiye-2'deki açıklamalar, daha ince bir noktaya dikkat çekmektedir. Bu nokta: Zekâtın her türlü nisabtan **"taze"**, yani kişinin eski servetinden değil, o servet sebebiyle Allah'ın verdiği taze/yeni mallardan verildiği noktasıdır.

Mesela; buğday gibi mahsullerinden **"onda bir"** zekât verilir. Bu zekât *-evinde bulunan eski buğdaydan değil-*, yeni ekilen tohumlardan taze olarak çıkan taze mahsullerden onda bir verilir.

Yine, keçi-koyun vs. hayvanlardan da 40'ta bir zekât verilir.

Fakat bu zekât da bir servet olan eski nisab 40 hayvandan değil, büyük çoğunlukla her yılda en az bunlardan doğan taze 10 adetten biri verilir. Yani, eski kırk nisabla birlikte Allah tarafından ihsan edilmiş 10 fazlalık da vardır. Bu yeni zekât her ne kadar 40'ta bir olsa da, gerçekte taze bir kâr olarak ikram edilen bu yeni maldan onda biri verilir.

Keza, ticaret malından alınan 40'ta birlik zekât da genel olarak eski servetin yıllık kârı olan 1onda birinden verilir.

Üstad bu ince te'vil ile, Allah'ın taze olarak ihsan ettiği malından *-bir tevziat memuru olarak-* onun muhtaç kullarına verirken de asla onlara minnet etmemesi, hatta bir cihette minnettâr olmasının muktezasına dikkat çekmiştir.

Şu ifadelerden de bunu anlamak mümkündür:

"Kendi verdiği malından birisini bizden istedi; tâ bize fukaraların dualarını kazandırsın ve kin ve hasedlerini men'etsin..." (Mektubat)